

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Освітній рівень - перший

(на базі ОКР «Молодший спеціаліст»)

Інститут мистецтв

2015– 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма _____ Рисунок _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020205 «Образотворче
мистецтво»,
на базі ОКР «Молодший спеціаліст», 4 курс, 7 – 8 семестр.

Розробники:

викладач кафедри образотворчого мистецтва

Київського університету імені Бориса Грінченка, Засуха Г.Р.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від «__» __вересня__ 20.. року № __

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

_____ Ю.В.Романенкова

(підпис)

© _____, 2015 рік

© _____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма.....	9
7 семестр	
Змістовий модуль I. . Анатомічна будова м'язів людини..	9
Практичні заняття.....	9
Змістовий модуль II Постать людини, що стоїть.....	10
Змістовий модуль III. Постать людини, що сидить.....	10
8 семестр	
Змістовий модуль I. Оголена натура у творах майстрів рисунку.....	12
Практичні заняття.....	13
Рисунок оголеної природи зі спини на нейтральному тлі з переданням анатомічної будови моделі та характеру освітлення.	13
Змістовий модуль II Короткотермінові зарисовки торсу чоловічої та жіночої моделей	14
IV. Навчально-методична карта дисципліни	13
V. Завдання для самостійної роботи	14
Карта самостійної роботи студента	15
VI. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект).....	16
VII. Система поточного та підсумкового контролю знань.....	17
VIII.. Методи навчання.	19
IX. Методичне забезпечення курсу.	20
X. Матеріально- технічне забезпечення дисципліни.....	20
XI. Рекомендована література.....	21

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни “Рисунок” є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни “Рисунок”, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні постаті людини.

Завдання курсу:

- навчити студента професійного рисунка в зображенні постаті людини;
- надати знання методичної послідовності в роботі над рисунком постаті людини.
- навчити практичних навичок роботи різними графічними матеріалами в зображенні постаті людини;

Програма передбачає послідовне вивчення рисунка постаті людини шляхом виконання різних завдань з натури. Процес виконання начерків має будуватись на невід’ємному зв’язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових та світлотіньових співвідношень. Вся система навчання рисунка повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов’язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а

також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

Теоретичну підготовку з основ рисунка.

Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.

Навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.

Методичну підготовку /практика в школі, виконання наочності за темами шкільної програми/.

Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення натури. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з рисунка постаті людини;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;

- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення індивідуальної та самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Рисунок»

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)	
7 семестр	8 семестр	<p>Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво</p> <p>Шифр та назва напряму підготовки 6.020207 «Дизайн»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»</p>	Нормативна	
Кількість кредитів, відповідних ECTS:			Рік підготовки: 4-й	
4	4.50		7 семестр	8 семестр
Кількість модулів:			Аудиторні заняття:	
1	1		36 год.	42 год.
Змістових модулів:			лекції:	
1	1		2 год.	2 год.
Загальна кількість годин:			практичні:	
162	144		34 год.	40 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:			індивідуальні:	
аудиторних:			0 год.	0 год.
2	2		модульний контроль:	
			7 год.	6 год.
			Самостійна робота:	
		83 год.	60 год.	
		Семестровий контроль:		
			36 год.	
		Підсумковий контроль:		
2	2	залік	екзамен	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		л	п	інд	с.р.	м.к.	с.к.
7 семестр. Модуль 1.							
Змістовий модуль 1. Оголена постать у живопису							
Тема 1. Анатомічна будова м'язів людини. Чоловіча модель на тлі сірих драперій з опорою на одну ногу. олівець, Ф-А2. Постать людини, що сидить. Ф-А2.	36	2	16				3
Тема 2. Короткочасні етюди людей у різному композиційному і тональному рішенні. олівець, Ф-А3, А4 Копія творів відомих майстрів рисунку	83				40		4
Разом за змістовим модулем 1.	162	2	34		83		7
Усього годин у 7 семестрі	162	2	34	0	83		7
8 семестр. Модуль 2.							
Змістовий модуль 2. Зображення оголеної натури							
Тема 1. Оголена натура у творах майстрів рисунку. Методика ведення рисунку оголеної натури. Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з переданням анатомічної будови моделі та характеру освітлення. вугілля, сангіна Ф-А2.	26	2	24				3
Тема 2. Короткочасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф-А3. Копія роботи відомих майстрів рисунку	76		16		25		3
Усього годин у 8 семестрі	144	2	40	0	60	6	36

III. ПРОГРАМА

Вступ. На четвертому курсі студенти університету опановують постать людини у повний зріст. По завершенні семестру студент володіє знаннями та навичками побудови постаті людини різними графічними матеріалами.

7 семестр ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Анатомічна будова м'язів людини.

Лекція 1. Зображення людини. Постать. **2 год.**

1. Пластика і побудова постаті людини. Аналіз анатомічної будови людини. Загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті. Механіка людського тіла: рівновага та динаміка. Пропорції, модуль. Методика роботи над навчальним рисунком.

2. Методика роботи над зображенням людини в одязі. Живе бачення та абстрактне мислення – необхідні навички в роботі над натурою в одязі. Завдання навчального рисунка в зображенні постаті людини. Система спостережень за натурою та за чіткою методикою педагога. Організація простору у постановці.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Заняття 2. **16 год.**

Чоловіча постать в русі з опорою на одну ногу.

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. Освітлення штучне.

Постановка: чоловіча модель на тлі неяскових драперій з опорою на одну ногу.

Мета: оволодіти знаннями конструктивно-структурного зображення постаті людини.

Завдання: гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіума, встановити пропорції постаті, вирішити рисунок об'ємно.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті на аркуші. 3год.

2 етап роботи: зображення постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури – тулуба з плечовим поясом і таза. 4год.

3 етап роботи: впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональна проробка форми 4год.

4 етап роботи: детальна проробка характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів. 4год.

5 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота. 4год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

Постать людини, що сидить.

Завдання. 18год.

Постать натурниці в одязі, що сидить на тлі драперій.

М'який матеріал. Формат – піваркуша.

Постановка: сидячи постать натурщиці компонується в системі складних і яскравих кольорових контрастів. Модель одягнена в легку сукню, що добре облягає фігуру. Постанова повинна формувати естетичне, святкове сприйняття.

Мета: вчитись передавати пластичну характеристику моделі.

Завдання: слід звернути увагу на розташування складок, залежно від форми та анатомічної будови моделі. Тональне рішення обов'язкове.

- 1 етап роботи:** композиція рисунка, розміщення постаті на аркуші. 4год.
- 2 етап роботи:** зображення постаті за правилами конструктивної побудови, передача сидячої пози моделі. 3год.
- 3 етап роботи:** впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональна проробка форми 4год.
- 4 етап роботи:** детальна проробка характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів. 4год.
- 5 етап роботи:** етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота. 4год.
- Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]
додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

8 семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Рисунок оголеної натури

Лекція 1. Оголена натура у творах майстрів рисунку 2год.

1. Методика ведення рисунку оголеної натури.

Пластика і побудова постаті людини. Аналіз анатомічної будови людини. Загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті.

2. Методика роботи над зображенням людини. Живе бачення та абстрактне мислення – необхідні навички в роботі над оголеною натурою. Організація простору у постановці.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Заняття 2

24 год.

Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з переданням анатомічної будови моделі та характеру освітлення.

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. Освітлення штучне. вугілля, сангіна Ф-А2

Постановка: Чоловіча оголена натура зі спини на нейтральному тлі

Мета: Передання особливостей анатомічної будови чоловічої постаті та передання тональних градацій при штучному освітленні

Завдання: Гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіума, встановити пропорції постаті, вирішити рисунок об'ємно

переданням анатомічної будови моделі та характеру освітлення

План виконання практичної роботи

I етап роботи – 4 год.

1. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів з урахуванням характеру та анатомічних особливостей постаті.

II етап роботи – 6 год.

3. зображення постаті за правилами конструктивної побудови, передача пози моделі.
  4. Уточнення пропорцій та анатомічної будови моделі.
- етап узагальнення, єдність частин цілого

Матеріали для виконання завдань: тонований папір, вугілля, сангіна. Ф-А2.

Література: 2, 3, 5, 6, 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11

Короткотермінові зарисовки торсу чоловічої та жіночої моделей

Завдання

16 год.

Постановка: Короткочасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна

Мета: Встановлення анатомічних і конструктивних зв'язків між окремими формами тіла та кінцівками, виявлення будови тіла за допомогою освітлення

Завдання: Виконання короткочасних зарисовок людини у русі

План виконання практичної роботи

I етап роботи – 4 год.

1. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів.

II етап роботи – 4 год.

3. Передання просторового розміщення окремих частин торсу, особливостей постаті.
4. Побудова з'єднання голови та плечового поясу
5. Уточнення пропорцій та анатомічної будови моделі
6. Передання глибини простору та освітлення.
7. Пошуки цілісної форми.
8. Детальна прорисовка постаті, узагальнення.

Матеріали для виконання завдань: тонований папір, вугілля, сангіна, соус, Ф-А2.

Література: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9

IV. Навчально-методична карта дисципліни "Рисунок"

7 семестр - разом: 54 год., з них: лекції – 2 год., практичні – 24 год., індивід. робота – 3 год., самостійна робота – 22 год., МКР – 3 год.

8 семестр - разом: 108 год., з них: лекції – 2 год., практичні заняття – 24 год., індивід. робота – 4 год., самостійна робота – 38 год., семестровий контроль – 36 год., МКР – 4 год.

	7 семестр		8 семестр
Модулі	Змістовий модуль 1	Модулі	Змістовий модуль 2
	Оголена постать у рисунку		Зображення оголеної натури
бали	193 б.	бали	193 б.
Лекції	Методика ведення рисунку оголеної постаті людини. Вивчення Анатомічної будови м'язів людини	Лекції	Оголена натура у творах майстрів рисунку. Методика ведення рисунку оголеної натури.
1	2 год. – 1 б.	1	2 год. – 1 б.
Практичні заняття	Тема1 Чоловіча модель на тлі сірих драперій з опорою на одну ногу. олівець, Ф-А2. Тема2 Постать людини, що сидить. Ф-А2.	Практичні заняття	Тема1 Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з переданням анатомічної будови моделі та характеру освітлення. вугілля, сангіна Ф-А2. Тема2 Короточасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф-А3.
132	34 год. – 132 б.	132	40 год. – 132 б.
Самостійна робота	Короточасні етюди людей у різному композиційному і тональному рішенні. олівець, Ф-А3, А4 (Обсяг робіт 7 етюдів, із розрахунку 5 балів за 1 етюд) 40 год. Копія роботи відомих майстрів рисунку 43 год.	Самостійна робота	Короточасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф-А3. (Обсяг робіт 7 етюдів, із розрахунку 5 балів за 1 етюд) 25 год. Копія роботи відомих майстрів рисунку 35 год.
35	83 год. – 35 б.	35	60 год. – 35 б.
25	МКР 1 – 25 б.	25	МКР 2 – 25 б.
	Разом – 193 б. (коефіцієнт визначення успішності – 1,93)		Разом – 193 б. (коефіцієнт визначення успішності – 3,22)
	Залік		Екзамен – 40 б.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

(Самостійні завдання оцінюються як творчі роботи, за їх складністю)

7 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Постать людини. Копія з рисунку відомих майстрів

Тема 1.

Самостійна робота – 40 год.

Короткочасні етюди людей у різному композиційному і тональному рішенні. Начерки у різних ракурсах.

олівець, Ф-А3, А4

Мета:

Вивчення анатомічної будови тіла людини, виконання начерків.

Завдання:

Виконання короткочасних етюдів з натури – Ф-А3.

Матеріали для виконання завдань: папір, олівець.

Література: 2, 5, 7, 9, 13

Тема 2.

Самостійна робота – 43 год.

Постать людини. Копія з рисунку відомих майстрів Ф-А2.

Мета:

Вивчення техніки рисунку майстрів.

Завдання:

Відчутти та передати поетапне ведення рисунку роблячи копію з робіт відомих майстрів. Навчитись передавати пластичну характеристику моделі за допомогою технічності штриху.

Матеріали для виконання завдань: папір, олівець.

Література: 2, 5, 7, 9, 10, 12

8 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
Анатомічна будова м'язів людини.

Самостійна робота – 25 год.

Ознайомитись з пластикою і побудовою постаті людини. Вміти провести аналіз анатомічної будови людини. Знати загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті.

Ознайомитись з механікою людського тіла: рівновагою та динамікою. Знати пропорції, модуль. Ознайомитись з методикою роботи над навчальним рисунком.

Мета:

Ознайомитись з методикою роботи над зображенням людини в одязі. Знати завдання навчального рисунка в зображенні постаті людини. Ознайомитись з системою спостережень за натурою та за чіткою методикою педагога. Організація простору у постановці.

Завдання:

Анатомічний рисунок з гіпсової постаті Екорше скульптора Гудона. 30 б.

Матеріали для виконання завдань: папір, олівець.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 11.

Постать людини, що стоїть.

Самостійна робота – 35 год.

Ознайомитись з механікою людського тіла: рівновагою та динамікою

Мета:

Ознайомитись з системою спостережень за натурою та чіткою відчувати пропорції людини

Завдання:

Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (10 етюдів) 30 б.

Матеріали для виконання завдань: папір, олівець, сангіна, вугілля.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 5.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА (7-8 сем.)

табл. 5.1

з дисципліни “РИСУНОК”

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. ГОД.	бали
7 семестр. Змістовий модуль I.		
Портретні зображення у рисунку		
Тема 1. Короткочасні етюди людей у різному композиційному і тональному рішенні. Начерки у різних ракурсах	40	60
Тема 2. Постать людини. Копія з рисунку відомих майстрів	43	80
Разом:	83	140
8 семестр. Змістовий модуль I.		
Анатомічна будова м'язів людини.		
Тема 1. Анатомічний рисунок з гіпсової постаті Екорше скульптора Гудона.	25	50
Тема 2. Постать людини, що стоїть. Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (10 етюдів)	35	100
Разом:	60	150

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1 - табл. 7.4.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максикількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Відвідування практичних занять	1	21	21
3	Робота на практичному занятті	10	21	210
4	Самостійна робота (оцінюється як творча)	-	-	290
5	МКР	25	3	75
Підсумковий рейтинговий бал				599

Таблиця 7.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					
5 семестр			6 семестр		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 1		
T1	T2	МКР	T1	T2	МКР
106	124	25	106	188	50

Разом – 599 б. (коефіцієнт визначення успішності – 5,99; наприклад: 550 балів : 5,99 = 91,81 = А за шкалою ECTS)

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **Представлення навчально-методичних та творчих робіт, семестровий перегляд.**

Порядок переведення рейтингових показників успішності у оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 67	«достатньо»	E
68 – 73	«задовільно»	D
74 – 80	«добре»	C
81 – 88	«дуже добре»	B
89 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»,

VI. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Тема: Копія рисунка постаті людини з роботи майстра.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Рисунок» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом індивідуальної та самостійної роботи студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Мета ІНДЗ. Самостійна робота над вивченням матеріалу. Знайомство з різними школами та авторською манерою видатних майстрів минулого та сьогодення. Оволодіння технікою та технологією рисунка. Розвиток навичків самостійної роботи під час ознайомлення з творчістю видатних майстрів світового мистецтва. Глибоке осмислення й збереження традицій і мови образотворчого мистецтва.

Зміст ІНДЗ: Виконати копію рисунка постаті людини.

Структура ІНДЗ:

1. Підбір матеріалу до створення копії (роботи майстрів мистецтва по данній темі).
2. Виконання копії в матеріалі.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Підбір матеріалу до створення копії: (роботи майстрів мистецтва по данній темі).	10 балів
2.	Виконання копії в матеріалі	20 балів
Разом		30 балів

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	29	29
3	Робота на практичному занятті	10	29	290
4	Самостійна робота (оцінюється як творча)			90
5	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	30	1	30
6	МКР	25	3	75
Підсумковий рейтинговий бал				515

Таблиця 7.1

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Загальна кількість балів безурахування	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахування М
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3					
T1	T2	МКР	T3	T4	МКР	T5	МКР				
1	129	25	108	32	25	140	25	30	515	5,26	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 67	«задовільно»	E
68 – 69	«задовільно»	D
70 – 75	«добре»	C
76 – 82	«добре»	B
83 – 100	«відмінно»	A

Таблиця 7.2

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання та навички матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за виявлення знань і умінь: а) в композиційному розташуванні зображення у форматі; б) за вміння використовувати знання з перспективи та анатомії, у роботі над зображенням навчальної постановки; в) за творче використання набутих знань у роботі художніми матеріалами, виразності зображення, вміння узагальнювати зображення, виявляти форму за допомогою світлотіні та тонових співвідношень, вміння передавати матеріальність зображуваного.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних та систематичних знань із роботи над рисунком, успішне його виконання, вільне володіння художніми техніками у роботі над навчальними постановками, але при роботі над зображенням допущені наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу з рисунка в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, але при цьому допущені суттєві помилки в зображенні натурних постановок, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, за виявлення поверхневих знань з композиції, анатомії та перспективи. За байдужість у роботі над зображенням навчальних постановок, використанні художніх технік. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання та виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою фахової дисципліни «Рисунок».

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

Х. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-14 студентів одночасно.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Основы учебного академического рисунка. Учебник; / Ли Н.Г. – М., Изд-во Эксмо, 2005. - 480с.
2. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с.
3. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134с.
4. Чиварди Дж. Рисунок. Обнаженная натура. Полный курс /Д. Чиварди. – М. : ЭКСМО, 2009. – 224 с.
5. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Учебное пособие.- 4-еизд. «Стереотип»./ Ю.М.Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27с.
6. Фролов О.П. Проблемы повышения качества обучения рисунку в образовательном процессе ВУЗа./О.П.Фролов, - «Дизайн-освіта 2009».- Харків: ХДАДМ, 2009. - 160 с.
7. Аксенов К.Н. Рисунок. (В помощь начинающему художнику -- оформителю) / Н.К.Аксенов. – М. : Плакат, 1987. - 192с.

Додаткова

1. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования фигуры человека. / Л.Гордон - М. : Эксмо-Пресс, 2000 – 144с.
2. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека. / Л.Гордон - М. : Эксмо-Пресс, 2000 – 120с.
3. Барщ А. наброски и зарисовки. / А.Барщ - М. : Искусство, 1970. -164 с.

4. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутов – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М . : Просвещение, 1995.- 239с.
5. Ратнічін В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. - К.: Вища школа,1977. - 90с.
6. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева-М., Высшая школа, 1991.-344с.
7. Ростовцев Н.Н. Рисование головы человека. Учебное пособие – / Н.Н.Ростовцев - М.,Изобразительное и-во, 1989.- 304с.
8. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка./ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение,-1983.-240с.